

ROEL ADAM EN LIESBETH COLTOF OVER HELDENBRIGADE

OP 17 DECEMBER 2011 GAAT IN JEUGDTHEATER DE KRAKELING IN AMSTERDAM HELDENBRIGADE IN PREMIÈRE. EEN NIEUWE TEKST VAN ROEL ADAM IN REGIE VAN LIESBETH COLTOF VOOR IEDEREEN VAN NEGEN JAAR EN OUDER. OVER HET MAKEN VAN EEN KERSTKOMEDIE OVER KINDEREN EN UNIFORMEN, DE BALANS TUSSEN DE RECHTE EN DE KROMME LIJN EN HOE IN IEDER MENS EEN HELD VERBORGEN ZIT.

DOOR ANNEMARIE WENZEL, DRAMATURG

Welkom op Bureau Krommedijk, thuishaven van de Kinderpolitie. Ook al is het Kerstavond en zitten hun collega's bij het Kerstcircus, de manschappen van de Kinderpolitie kwijten zich vol overgave van hun belangrijke taak: ze scheiden de goede kinderen van de slechte. Voor normale, hardwerkende kinderen is er een schouderklopje of een mooie pet in de trotse kleuren van de Nederlandse vlag. Voor kinderen die niet willen deugen en blijven spelen in plaats van op te groeien, volgen passende maatregelen. Maak kennis met brigadier Koen Verheul die de afdeling leidt onder het bezielende motto 'Doe normaal!', keiharde hoofdagent Desiree Koppelstok van de buitendienst en agent Bennie van Zomeren die de administratieve taken binnenshuis op orde houdt. Met stagiaire Josje Fluitsma die hen het bloed onder de nagels vandaan haalt met haar eigenwijze vragen en topcrimineel Kevin Bolstra die niet volwassen wil worden. Maar wat begint als een gemoedelijke avond met een mooi versierde boom en traditionele oud-Nederlandse erwtensoep, wordt wreed verstoord wanneer voor de deur van het bureau babygehuil weerklinkt.

Schrijver Roel Adam: "Ik wilde graag iets met een politiebureau, een baby en kerst. Zo'n geüniformeerde borst vol insignes waar een baby tegenaan wordt gedrukt, dat moet pijn doen. Uniformen en kinderen gaan moeilijk samen. Een uniform geeft een functie, maar wat is de functie van een kind? Wat heb je aan kinderen? Ze kosten alleen maar geld." Regisseur Liesbeth Coltof: "*Heldenbrigade* is een bijzondere versie van het kerstverhaal. Elk kind draagt verandering met zich mee, met elk kind dat wordt geboren verandert er iets. Een kind is weerloos. Wanneer je daarmee in aanraking komt, moet er wel iets veranderen - dan moet de strakke uniformwereld wel smelten." Roel Adam: "*Heldenbrigade* gaat over uniformen en de hokjesgeest, over deze tijd waarin mensen het van groot belang vinden dat iets binnen de kaders past. En over het woord 'normaal'. Je zegt het gemakkelijk, gebruikt het snel. Maar wat is normaal en wie bepaalt dat? Het is het conflict van de rechte en de kromme lijn. We leven in een tijd waarin de rechte lijn erg wordt gewaardeerd en de kromme lijn steeds meer verdwijnt. Een kromme lijn laat zich moeilijk opmeten." Tijdens het schrijven werd het stuk door de actualiteit ingehaald. In een debat zei politicus Geert Wilders tegen premier Mark Rutte dat hij normaal moest doen. Het resultaat was een nationale discussie over de normen en waarden in de politiek. Roel Adam: "Het is opvallend dat het woord 'normaal' in deze context werd gebruikt. De enige vraag die premier Rutte in reactie had kunnen stellen is: wat is normaal? Om daar antwoord op te geven moet de vergadering twee jaar worden stilgelegd. Zo'n wezenlijke vraag is niet op z'n plaats in de Tweede Kamer." Liesbeth Coltof: "'Doe normaal' is een metafoor voor de onuitgesproken regels in het leven, de regels waar blijkbaar aan moet worden voldaan - al heb je er soms nog nooit van gehoord - en die ook de basis vormen voor het werk van de Kinderpolitie. De agenten geloven heilig in wat ze doen. De kindertijd is levensgevaarlijk. Kinderen moeten worden beschermd tegen zichzelf en de wereld, die vol gevaren is. Maar onderweg zijn ze versteend in regels en kaders, in de verwarring van het bestaan. Bennie gebruikt de regels om zichzelf te beschermen, zodat niemand ziet dat hij van binnen krom is. Desiree is een strijder. Ze zet de regels in als wapen en heeft zo de kinderstem in zichzelf tot zwijgen gebracht, maar van binnen is ze zacht. Tegenover de Kinderpolitie staat de wereld van Kevin. Hij is een groot kind, briljant en creatief. Tegelijkertijd maakt het feit dat hij zijn impulsen volgt, hem grillig en onverantwoordelijk. Josje staat tussen hen in. Ze is nieuwsgierig en verwondert zich over wat er op bureau Krommedijk gebeurt. Met haar vragen rommelt ze aan de rechte lijn. Het toont de botsing in de mens tussen het deel dat vrij wil zijn en het deel dat behoefte heeft aan een kader. De kunst is het vinden van een balans."

Ondertitel van het stuk is *Een kerstkomedie voor kinderen, politici en opvoeders*. Liesbeth Coltof: "Een goede komedie reageert op dat wat er leeft in de maatschappij. De Kinderpolitie is een scherpe metafoor om

naar deze tijd te kijken. Waarin met de mond beleden wordt dat de ontwikkeling van kinderen belangrijk is. Maar voornamelijk het rationele cognitieve bedoeld wordt. Kinderen zo snel mogelijk opvoeden tot nuttige burgers, geen eigenzinnige creatieve mensen. Een komedie gaat altijd over de kleinheid van mensen, de onhandigheid en de moeite. Dicht op de huid van het gewone leven, met zijn misverstanden en knulligheid. Mensen begrijpen elkaar verkeerd met enorme gevolgen. Mensen zijn vastgeroest in patronen en er moet heel wat gebeuren willen ze daar van afwijken. Het is een groot goed wanneer je kunt lachen over je eigen kleingeestigheid. In de tragedie worden universele thema's en grote gevoelens uitgewerkt. In de komedie het leven dat we dagelijks leiden in al zijn trivialiteit." Roel Adam: "De tragedie gaat van binnen naar buiten, de komedie van buiten naar binnen. Als kunstenaars worden we de laatste tijd toch aangevallen en daar ben ik behoorlijk kwaad over geweest. Het is leuk om dat om te buigen en te beheersen en daar leent deze vorm zich goed voor. De ontwikkelingen die ik zie in de maatschappij heb ik in het stuk en in de personages gestopt." *Heldenbrigade* wordt gespeeld door Eva van der Gucht, Maarten Heijmans, Elise Schaap, Rop Verheijen en Roel Adam zelf. Liesbeth Coltof: "Bij het maken weet je dat je moet studeren en heel precies werken. Ik heb gezocht naar acteurs die dat leuk vinden en het initiatief daarin nemen." Roel Adam: "Het is technisch lastig, maar ook leuk om te doen en het je medespelers te zien doen. Je moet wakker zijn en de toon moet goed zijn. Het vraagt om een grote helderheid in stem." Liesbeth Coltof: "Daarnaast is het van belang dat ze goed kunnen zingen. Van begin af aan was duidelijk dat zang en muziek een grote rol spelen. Niet zoals in de musical, Roel mocht er ook maar een paar muziekmomenten in schrijven. Ik wilde op de vloer samen met de spelers zelf ontdekken hoe en waar. Het eerste idee was om met kerstliederen te werken. In de gesprekken met componist Wiebe Gotink, die tekent voor de arrangementen, ontdekten we dat het jammer zou zijn om ons daartoe te beperken. Er gebeurt zoveel in het stuk en muziek is een sterke kracht om sommige momenten op te rekken. Nu gebruiken we ook popmuziek wanneer er even een heldere spot op de situatie nodig is, om dat wat er tussen mensen gebeurt op te tillen en even in hun innerlijk te kijken. En dan zijn er de momenten van mythische proporties. Daar barsten de spelers uit in klassieke liederen. Wat in de realiteit niet kan, kan op toneel in *Heldenbrigade* wel." Het decorontwerp is in handen van Rieks Swarte, Carly Everaert tekent voor de kostuums. Met beide ontwerpers werkt Liesbeth Coltof al jaren met regelmaat samen. Afgelopen seizoen maakten zij de succesvolle productie *De Storm*. Liesbeth Coltof: "Een komedie vraagt om een bepaald realiteitsgehalte." Roel Adam: "Spullen zijn essentieel. Een deur, een stempel, alledaagse materie." Liesbeth Coltof: "Het decor is een politiebureau, maar dan wel met de kromme lijn van Rieks. Sommige dingen worden geschilderd, andere zijn echt. En natuurlijk zijn er veel deuren, want wat is er leuker dan de mogelijkheden die de deuren bieden. Ook Carly geeft in het kostuumontwerp de realiteit een draai. De agenten beginnen allemaal in uniform, als ambtenaar in functie, druk met regels en kaders. Maar wanneer de nood aan de man is, blijken ze toch moed te hebben en tonen ze hun ware aard. Dan gaat de Kinderpolitie over in de Heldenbrigade. Helden zijn de echte mensen, verborgen in een uniform."